

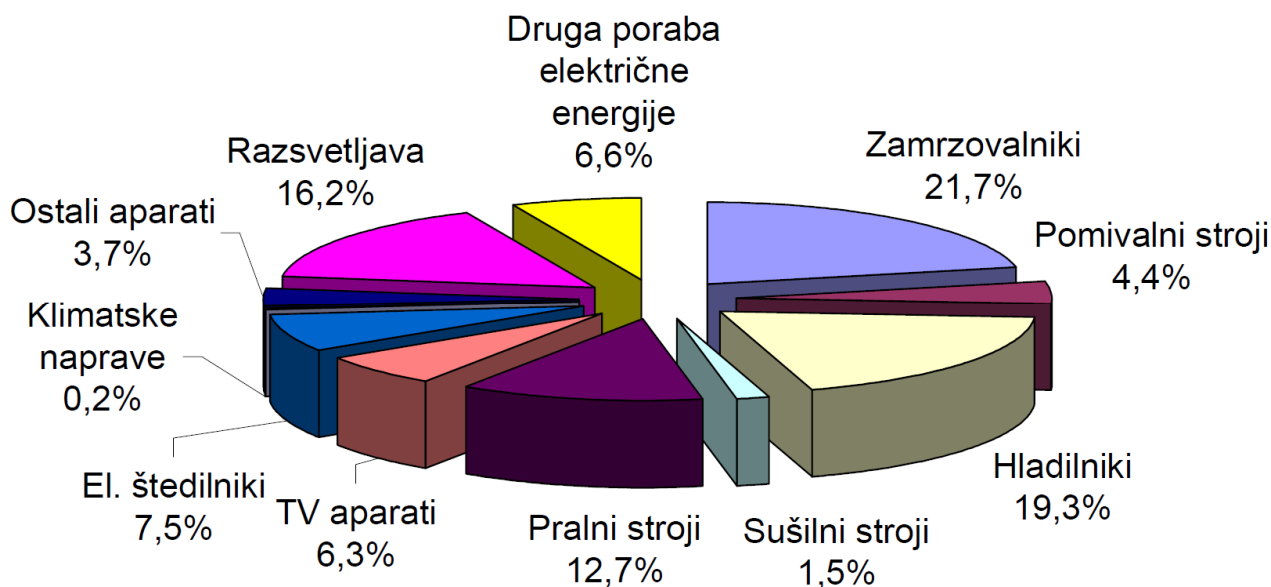
Energijska nalepka

NEP Slovenija, junij 2012

Ljudje smo predvsem vizualna bitja, večino slike pritegnejo bolj kot številke, grafični prikazi spadajo med najbolj razumljive. Temu sledi tudi energijska nalepka, ki na pregleden in razumljiv način pokaže energijsko učinkovitost gospodinjskih aparatov. Sestavljena je iz grafičnega in številčnega dela, glede na sestavo različnih aparatov so tudi nalepke različne. Vse - starejše in novejše - sledijo osnovni strukturi, ki vključuje sedem stopenjsko barvno lestvico z razredi učinkovitosti, dobaviteljevo ime ali blagovno znamko in oznako modela, oznake v obliki piktogramov za izbrane lastnosti in karakteristike ter letno porabo energije v kWh. Namen energijske nalepke je dvojen. Omogoča hitro in enostavno medsebojno primerjavo aparatov, predvsem pa kupce usmerja k nakupu energetsko učinkovitega aparata.

Struktura porabe elektrike v gospodinjstvu

Energija, ki jo pri vsakodnevem delovanju porabijo gospodinjski aparati, predstavlja velik delež v skupni porabi energije. Za zmanjšanje te porabe si prizadevamo v EU kot tudi v Sloveniji. Eden od ukrepov je označevanje gospodinjskih aparatov z energijskimi nalepkami. Informiran potrošnik se pri nakupu odloča tudi na osnovi podatkov o porabi energije, kar prispeva k spremembam na trgu v korist energetsko učinkovitejših naprav.

Povprečno gospodinjstvo v Sloveniji porabi okoli 4.000 kWh električne energije na leto. Od tega gre skoraj dve tretjini za delovanje gospodinjskih aparatov in razsvetljavo. Pri tem so največji porabniki hladilniki in zamrzovalniki, ki jih je v gospodinjstvih tudi največ. Vir: www.aure.gov.si

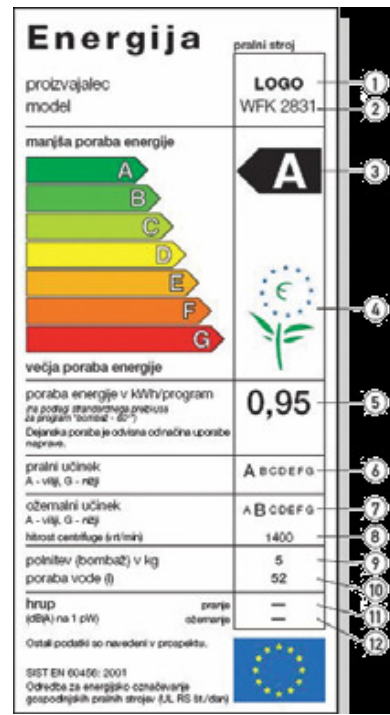
Zakonodaja

Od junija 2002 dalje je tudi pri nas uvedeno obvezno označevanje skoraj vseh gospodinjskih aparatov, na podlagi **Pravilnika o energijskih nalepkah za določene vrste gospodinjskih aparatov** (Ur. l. RS 104/01). Od 20. Decembra 2010, je dovoljeno uporabljati **prenovljeno nalepko**, ki ima razširjeno število razredov, na njej so podane oznake za izbrane lastnosti in karakteristike aparatov v obliki piktogramov in seveda je poleg za aparate karakterističnih podatkov, obvezno podana je tudi letna poraba energije v kWh, Obvezna uporaba prenovljene nalepke je od 30. novembra 2011 dalje.

V državah Evropske unije je nalepka predpisana z direktivo **EU 92/75/EGS**, njena uporaba pa je obvezna za označevanje naslednjih gospodinjskih aparatov:

- hladilniki, zamrzovalniki in njihove kombinacije,
- pralni in sušilni stroji in njihove kombinacije,
- pomivalni stroji,
- pečice za pečenje,
- grelniki in hranilniki tople vode,
- gospodinjstva svetila,
- televizorji,
- klimatske naprave.

Starejša energijska nalepka na desni strani ima veliko podatkov in tekst v nacionalnem jeziku. Zaradi poenotenja so pri novih energijskih nalepkah tekst zamenjali piktogrami. Vir: <http://www.elektrikaplus.si>

Kaj je na novi nalepki?

- **Sedem oziroma deset stopenjska barvna lestvica** z razredi učinkovitosti, ki so označeni s črkami od **A+**, **A++**, **A+++**, **A** ter do **G**.
- **Dobaviteljevo ime** ali blagovna znamka in **oznaka modela**
- **Oznake** v obliki piktogramov za izbrane lastnosti in karakteristike
- **Letna poraba** energije v kWh

Zelena barva, s katero so označeni razredi **A** pomeni **energetsko najučinkovitejšo napravo**, **rdeča barva** – razreda **G**, pa **najmanj učinkovito**. Dejanske količine privarčevane energije glede stopnje učinkovitosti so odvisne od velikosti in načina uporabe posameznega gospodinjanskega aparat ali naprave. Na primer kombinirani hladilnik razreda A+++ bo porabil 60 % manj energije v primerjavi z enakim hladilnikom razreda A. Pomivalni ali pralni stroj razreda A+++ pa bo porabil 30% manj energije od stroja razreda A.

Nove energijske nalepke

Od konca leta 2011 je v veljavi prenovljen sistem označevanja pralnih in pomivalnih strojev ter hladilno zamrzovalnih naprav z novo energijsko nalepko. Novost je tudi označevanje televizorjev. Uporaba novega načina označevanja je 2012 postala obvezna za vse omenjene aparate v prodaji, v trgovinah, na spletnih straneh in na vseh prospektih. Glavna sprememba je označevanje energijsko varčnejših aparatov z nadgradnjo doslej uporabljene lestvice, besedilo pa so zamenjali simboli.

Energijska nalepka na televizorjih Na njej najdemo poleg informacije o varčnosti (razred učinkovitosti) še podatke o porabi električne energije med delovanjem (W) in letno porabo (kWh). Dodana je informacija o velikosti aparata.	Energijska nalepka na pralnih strojih Barvna skala ima dodane razrede učinkovitosti. Nova sta podatka o letni porabi energije in vode. Ostajajo še podatki o zmogljivosti stroja (simbol oblačila), o učinku ožemanja (simbol majice) in o glasnosti stroja med pranjem in ožemanjem (simbol zvočnika). Podatka o pralnem učinku ni več, ker morajo vsi aparati dosegati najmanj razred A.	Energijska nalepka na pomivalnih strojih Barvna skala je »klasična«. Podatek o porabi energije in vode na eno pomivanje je zamenjala informacija o letni porabi. Ostaja informacija o učinkovitosti sušenja (simbol krožnika). Podatka o učinkovitosti pomivanja ni več (vsi aparati v prodaji morajo dosegati razred A). Najdemo tudi podatek o zmogljivosti in glasnosti stroja med delovanjem.	Energijska nalepka na hladilno-zamrzovalnih aparatih Obseg podatkov je ostal nespremenjen. Barvna skala ima dodane tri razrede, jasno je označena letna poraba energije, podatki o prostornini hladilnega dela so vpisani pod simbolom embalaže za mleko, zamrzovalnika pa pod snežinko. Simbol zvočnika sporoča podatek o glasnosti stroja med delovanjem.

Kredit Eko sklada

Poleg ostalega lahko kredit koristimo tudi za nakup velikih gospodinskih aparatov (štedilniki, hladilniki in zamrzovalniki ali njihove kombinacije, pralni, sušilni in pomivalni stroji), ki so po porabi energije razvrščeni v energijski razred A ali višje. Obrestna mera je trimesečni EURIBOR +1,5 %, odplačilna doba je največ 10 let (najmanj 1 leto). Kredit se lahko odobri do višine priznanih stroškov naložbe in največ 20.000 € (najmanj 2.000 €). Pod posebnimi pogoji je kredit lahko do 40.000 €.

Različni pristopi označevanja povzročajo zmedo

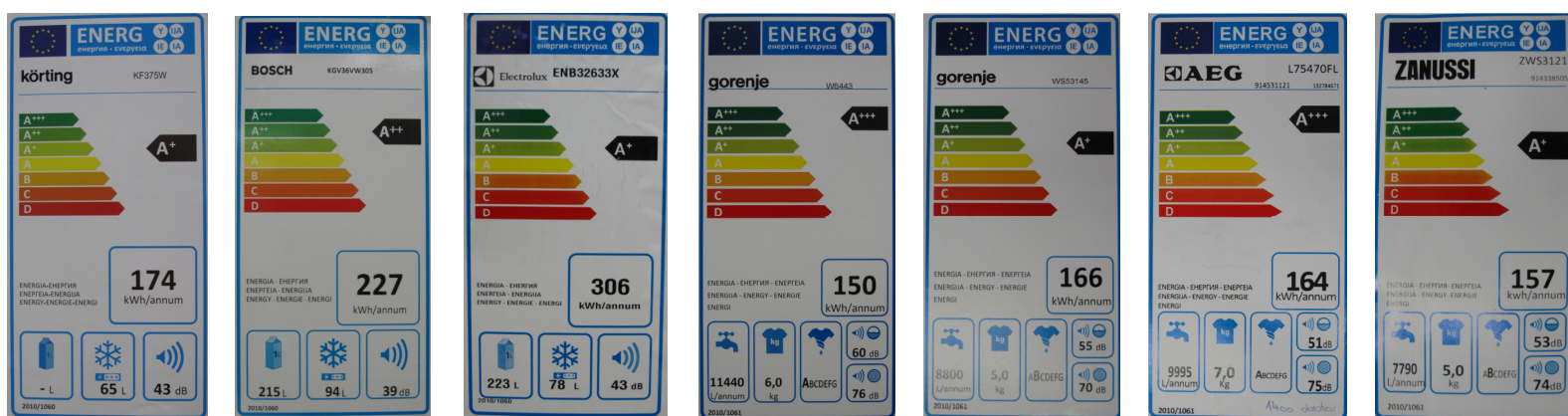
Problemi poenotenja še niso rešeni. Zaradi prehoda od stare do nove energijske nalepke, vstopanja novih aparatov v sistem certificiranja ter stalnih energijskih izboljšav prihaja do razlik, te pa vnašajo zmedo pri odločanju za nakup. Evropska potrošniška organizacija BEUC in organizacija ANEC, ki zastopa potrošnike pri standardizaciji, opozarjata predvsem na razlike med označevanjem aparatov, ki nalepko dobivajo prvič (na primer televizorji), in tistimi, ki so bili z njo opremljeni že dlje časa. Na spremenjeni nalepki za prikaz energijske učinkovitosti je še vedno v uporabi barvna skala, le da je po novem navzgor odprta, kar pomeni, da se nadgrajuje glede na nove tehnološke dosežke v razrede z oznakami A+, A++, A+++. Ostalih podatkov je na novi nalepki manj kot na stari.

Tako je na televizorjih v prvem obdobju energijska varčnost še vedno prikazana z doslej poznano sedemrazredno barvno lestvico (razredi A-G), ki naj bi jo v letu 2014 nadgradili z razredom A+, v 2017 z A++, leta 2020 sledi A+++. Z vsakim novim razredom bodo "odpadali" spodnji razredi, najprej G, nato F, sledi E. Odločitev, da lahko proizvajalec, ki doseže pred zgoraj zapisanim rokom večjo varčnost aparata, kot jo določa najvišji razred, tega prostovoljno označi z višjim razredom (na primer z A+), pa povzroča zmedo pri odločanju za nakup. Dokler je v veljavi skala z najvišjim razredom A, potrošniki ne morejo vedeti, ali so na trgu že tudi varčnejši aparati, iz razreda A+.

Pri označevanju aparatov, ki so že več let opremljeni z energijsko nalepko, lahko z dodajanjem razredov A+, A++, A+++ nad obstoječo skalo zdaj prihaja celo do skale z 10 razredi. To velja predvsem za hladilno-zamrzovalne aparate, ker so na trgu tudi aparati iz najnižjih energijskih razredov. Pri pomivalnih strojih ostaja sedemrazredna skala s premikom za tri razrede navzgor (A+++ do D), medtem ko se tudi na novi nalepki uporablja za učinkovitost sušenja stara, skala z razredi A-G. Enako velja za pralne stroje: nova skala A+++ do D za energijsko učinkovitost, za sušenje stara skala A-G.

Primerjati primerljivo

Sistem označevanje električnih gospodinskih aparatov z energijskimi nalepkami je dobro zamišljen, saj spodbuja okoljsko in energetske ozaveščenost potrošnikov. Z nakupom energetske učinkovitih aparatov se zmanjša rabo električne energije, posledično se manjšajo vsote na položnicah. V praksi se opisanim slabostim uvažanja in menjave energijskih nalepk najlažje izognemo s primerjavo izdelkov na spletnih straneh. Veliki trgovci omogočajo primerjavo različnih proizvajalcev, proizvajalci pa različnih modelov.

Na fotografijah vidimo realne energijske nalepke na treh hladilnikih in štirih pralnih strojih. Letna raba elektrike je za hladilnike je pomembno različna, je pa potrebno opozoriti na različno velikost (litražo). Pri pralnih strojih je letna raba elektrike skoraj enaka, razlike pa so v velikosti bobna (kg), porabi vode (litri) in energetskem razredu.

Kam po pomoč

Celovito so energijske nalepke obdelane v brošuri [Energijske nalepke in označevanje učinkovitosti gospodinskih aparatov](http://www.aure.gov.si/eknjiznica/B_E_nalepke.pdf) (http://www.aure.gov.si/eknjiznica/B_E_nalepke.pdf). Za pomoč pri oceni letnih stroškov ali stroškov porabljene energije v življenjski dobi posameznega aparata je na spletni strani www.rcp.ijs.si/~eec/Sloven/Projekt/Projekt_GA.htm enostaven kalkulator. Z njegovo pomočjo lahko na osnovi podatkov iz nalepke oziroma naših navad enostavno stroškovno primerjamo med seboj različno energetske učinkovite aparate ter njihov vpliv na okolje.

Bojan Žnidaršič, udika, 041 830 867

Swiss Contribution

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra